

Intézményi alkalmazkodás a világgazdasági válság idején

Csoma Róbert
Doktorandusz hallgató

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani Doktori Iskola

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyierv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az előadás szerkezete

- Néhány gondolat az európai és az amerikai válságkezelésről
- Megkerülhetetlennek látszó elméleti fogalmak: morális kockázat, puha költségvetési korlát (néhány magyar vonatkozással)

Témaválasztás

Kiinduló pont: uniós támogatások elosztásának módszerei és hatásai

Egy kis, 20 elemszámú magyar vállalati mintán azt találtam, hogy

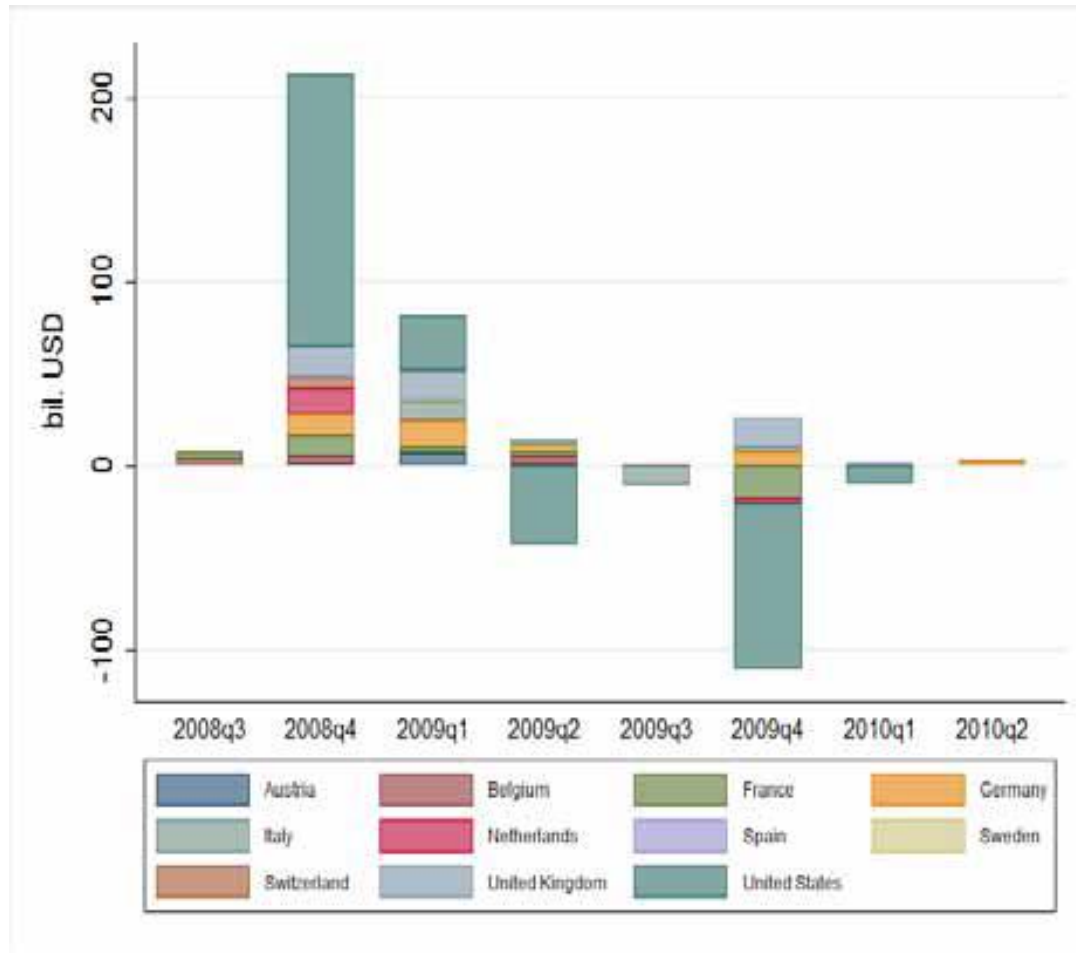
3 változó: támogatásintenzitás, tárgyi eszközök változása, létszámváltozás nagy arányban (közel 80%) képes megmagyarázni az adózás előtti eredmény változását

De módszertani problémák: változók normalitása, reprezentativitás, kontrollcsoport, adatgyűjtés lassúsága

Támogatási kontrasztok

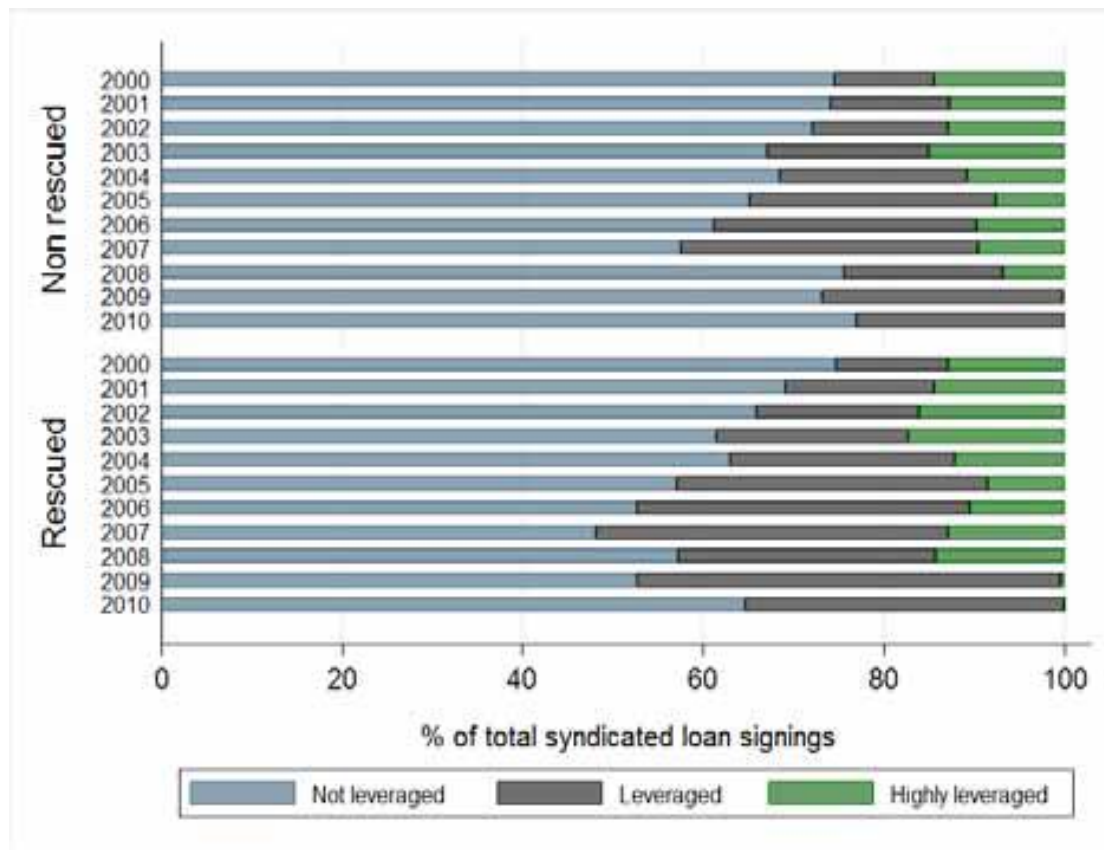
- Az EU közös költségvetéséből nyújtott állami támogatási kiadások 2000-től 2007-ig folyamatosan csökkentek az Európai Unióban, az uniós GDP 2%-áról, annak 0,5%-ára
- A pénzügyi szektor megmentése érdekében az EU versenyhatósága 2008 és 2012 között az uniós GDP több, mint 40%-át kitevő állami támogatást hagyott jóvá, 2008 és 2011 között a felhasznált támogatások az uniós GDP közel 13%-át tették ki

Az állam tőkejuttatásai bankok számára egyes országokban

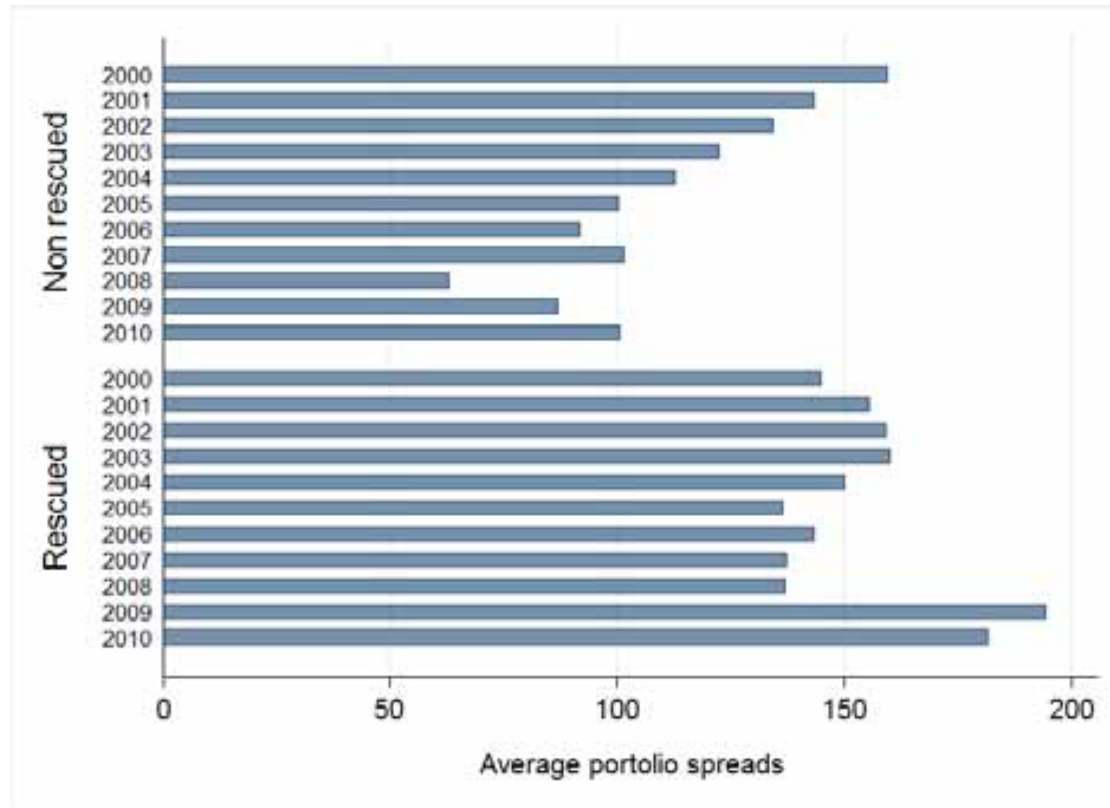
Kockázatok a szindikált hitelek piacán banktípusok szerint

Hitelek tőkeáttétel szerint

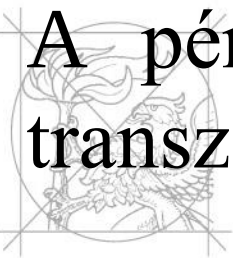
Libor feletti kamatfelárak

Következmények

Az államháztartási deficit az unió 27 tagállamának átlagában a 2007-es egy százalék alatti szintről 2009-re a GDP hét százalékának közelébe emelkedett. Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya az unió átlagában 80 százalékra nőtt.

A pénzügyi szektor válsága fiskális válsággá transzformálódott.

Válságkezelési sajátosságok az Atlanti-óceánon innen és túl

Európa:

Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM), a világ legjobban feltőkésített nemzetközi pénzügyi eszköze (500 milliárd EUR), a ciprusi válság kezelésében már jelentős szerepet kap.

Válságkezelési sajátosságok az Atlanti-óceánon innen és túl

USA: növekszik a banktőke koncentrációja

- megmaradt a hitelminősítő cégek nagy befolyása a befektetési döntésekre (tulajdonosaik között olyan bankok is vannak, amelyeket tevékenységük során minősítenek – nyilvánvaló befolyásolási lehetőség)
- a tőzsdei cégek könyvvizsgálatainak túlnyomó részét az ún. Big Four tagjai végzik, de adótanácsadást is végeznek számukra

- a bankok kockázatosabb befektetéseket csak alaptőkéjük három százalékáig eszközölhetnek, azonban csak 2022-re kell maradéktalanul teljesíteniük e rendelkezést

- a szabályozás a származékos ügyletág körülbelül nyolcvan százalékát a bankokon belül hagyja

- a pénzüintézeti menedzseri javadalmazások körében az utóbbi néhány évtizedben elterjedt bónuszrendszer továbbra is lehetővé teszi a juttatásokat, akár veszteséges működés esetén is

Elméleti fogalmak

Morális kockázat: valamely fél cselekvése nem megfigyelhető a másik fél számára

Számíthatnak a kimentésre:

- a gazdasági rendszerintegráló szerepet is betöltő pénzügyi intézmények
- a helyi önkormányzatok
- pénzügyi szektoron kívüli kulcspozícióikkal rendelkező nagyvállalatok
- devizahitelek

A kimentés beépül a várakozásokba és a költségvetési korlát tartósan felpuhul

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: csoma.sos@freemail.hu

Jelen előadást „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószerű projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

